

تحليل هفته

شماره: 484

(01 - 05 اسد 1404 هـ ش)

اهمیت جیوپولیتیکی پروژه افغان-ترانس؛ فرصت‌ها و چالش‌ها

این نشریه هفته‌وار، تحلیل رویدادهای مهم سیاسی، اقتصادی، امنیتی و اجتماعی افغانستان و منطقه است که به زبان‌های پشتو، دری، انگلیسی و عربی توسط مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی تهیه و نشر می‌گردد.

آنچه درین شماره می خوانید:

- اهمیت جیوپولیتیکی پروژه افغان-ترانس؛ فرصت ها و چالش ها 3
- نگاهی به تاریخچه پروژه افغان - ترانس 3
- اهمیت جیوپولیتیکی پروژه افغان - ترانس 4
- چالش ها 5
- فرصت ها 7
- نتیجه گیری 8
- پیشنهادات 8
- منابع 9

اهمیت جیوپولیتیکی پروژه افغان-ترانس؛ فرصت‌ها و چالش‌ها

مقدمه

به تاریخ ۲۶ سرطان ۱۴۰۴ خورشیدی، مراسم امضای توافق‌نامه مطالعات امکان‌سنجی پروژه خط آهن «افغان-ترانس» با حضور مقامات ارشد کشورهای افغانستان، پاکستان و ازبکستان برگزار شد. در این مراسم امیر خان متقی وزیر امور خارجه امارت اسلامی افغانستان، محمد اسحاق دار، وزیر خارجه و معاون نخست وزیر پاکستان و بختیار سعیدوف وزیر خارجه ازبکستان حضور داشتند، توافق‌نامه میان وزارت فواید عامه افغانستان، وزارت ترانسپورت ازبکستان و وزارت خط آهن پاکستان در ارگ امارت اسلامی افغانستان به امضاء رسید؛ این پروژه که یکی از بزرگترین پروژه‌های منطقه‌ای است که از طریق افغانستان آسیای مرکزی را به آسیای جنوبی وصل می‌کند، در توسعه زیر ساخت‌های منطقه‌ای و رونق تجارت میان کشورها نقش بسزایی دارد.^۱

پروژه خط آهن افغان ترانس، یکی از ابتکارات جیوپولیتیکی بزرگ منطقه‌ای با هدف اتصال کشورهای آسیای مرکزی به جنوب آسیا است که کار پیرامون آن در این دوره از حکومت امارت اسلامی افغانستان، آغاز شده است که از آغاز تا انجام حدود ۷۷۴ کیلومتر طول خواهد داشت که از شهر ترمذ در ازبکستان آغاز و از طریق مزارشریف، کابل، میدان شهر، لوگر و پکتیا به بندر خراچی تا پشاور پاکستان امتداد می‌یابد؛^۲ تفاهم‌نامه مطالعات امکان‌سنجی این پروژه که میان سه کشور امضا شده با حضور مقامات ارشد سه کشور در کابل، نقطه آغاز همکاری رسمی شناخته شد. طبق گزارش‌های هزینه اجرای این طرح بین ۴.۸ تا ۷ میلیارد دالر برآورد شده و تا پایان ۲۰۲۷ میلادی اجرا خواهد شد.^۳ ظرفیت حمل این خط آهن سالانه تا ۵ میلیون تُن کالا بوده، زمان انتقال محموله‌ها را از ۳۵ روز به حدود ۵ روز کاهش داده و هزینه حمل و نقل را تا ۴۰ درصد پایین می‌آورد.^۴ این پروژه شامل ایستگاه‌های باربری، پایانه‌های گمرکی، مراکز لجستیک و استفاده از سیستم‌های دیجیتال مدیریت بار است.

در این نوشته نگاهی به تاریخچه پروژه افغان ترانس نموده به اهمیت جیوپولیتیکی، چالش‌ها و فرصت‌های موجود فراراه اجرایی شدن این پروژه خواهیم پرداخت.

نگاهی به تاریخچه پروژه افغان - ترانس

پروژه خط آهن افغان-ترانس ریشه در تلاش‌های تاریخی افغانستان برای اتصال به شبکه‌های حمل و نقل منطقه‌ای دارد. هرچند ایده ایجاد خطوط آهن در افغانستان به دوران امیر امان‌الله خان در قرن بیستم میلادی بازمی‌گردد، اما تا سال‌های اخیر هیچ طرح عملی گسترده‌ای برای اتصال ریلی منطقه‌ای به مرحله اجرا نرسیده بود. اما در دسمبر سال ۲۰۱۸، ازبکستان نخستین کشوری بود که پیشنهاد اولیه برای

احداث خط آهنی ارائه داد که افغانستان را از طریق مزارشریف به پاکستان متصل کند.⁵ این پیشنهاد در سال‌های بعد با حمایت امارت اسلامی افغانستان و همکاری پاکستان و ازبکستان به شکل رسمی تری درآمد و در نهایت توافق‌نامه مطالعات امکان‌سنجی آن در کابل با حضور وزرای خارجه سه کشور به امضاء رسید. هرچند در مراحل ابتدایی این پروژه، دو مسیر برای عبور این خط آهن از خاک افغانستان پیشنهاد شد که مسیر نخست آن از طریق لوگر به تورخم و مسیر دوم از طریق لوگر به پکتیا به پاکستان ختم می‌شد. اما پس از بررسی‌های فنی، محیطی و امنیتی، مسیر دوم به دلیل کوتاه‌تر بودن (۱۲۶ کیلومتر کمتر)، هموار بودن زمین، امنیت بیشتر و هزینه پایین‌تر انتخاب شد.⁶ این پروژه که قرار است از شهر ترمذ در ازبکستان آغاز شود و از طریق افغانستان به پشاور پاکستان برسد. طول مسیر در خاک افغانستان حدود ۶۸۱ کیلومتر است و با استندرد ۱۵۲۰ میلی‌متری طراحی خواهد شد تا با شبکه ریلی ازبکستان هماهنگ باشد.⁷ در نشست‌های سه‌جانبه، برنامه یک‌ساله‌ای برای مطالعات دقیق و جذب سرمایه‌گذاری بین‌المللی این پروژه نیز به تصویب رسید.

اهمیت جیوپولیتیکی پروژه افغان - ترانس

پروژه افغان ترانس از منظر جیوپولیتیکی، نقطه عطفی استراتژیک برای افغانستان و منطقه محسوب می‌شود. جایگاه جغرافیایی منحصر به فرد افغانستان در قلب آسیا، این کشور را در طول تاریخ به پلی میان آسیای مرکزی، آسیای جنوبی و خاورمیانه تبدیل کرده است. پروژه افغان ترانس با هدف اتصال ریلی ازبکستان، از طریق افغانستان به پاکستان و بنادر گوادر و کراچی، در این صدد است که افغانستان را از وضعیت کشوری محصور به خشکه خارج نموده و آن را به شاهراه اقتصادی منطقه مبدل سازد. این گذرگاه اقتصادی، ضمن تسهیل دسترسی کشورهای محاط به خشکه آسیای مرکزی به آب‌های گرم، زمینه‌ای را برای تعاملات گسترده‌تر تجاری و اقتصادی میان کشورها فراهم می‌سازد و جایگاه افغانستان را به عنوان حلقه رابط حیاتی منطقه تثبیت می‌کند.

اهمیت جیوپولیتیکی پروژه در سطح بازسازی نقشه ترانزیت منطقه‌ای می‌باشد که با تکمیل آن، افغانستان از انزوای خارج شده و مسیرهای تازه‌ای میان آسیای مرکزی و جنوبی ایجاد می‌گردد؛ این مسأله موجب کاهش وابستگی به یک مسیر خاص و تنوع در خطوط ارتباطی خواهد شد. در نتیجه، قدرت چانه‌زنی افغانستان در مذاکرات اقتصادی و سیاسی افزایش یافته و وابستگی کشورهای آسیای مرکزی به مسیرهایی محدود از جمله ایران و روسیه نیز کاهش می‌یابد. این تغییرات جیوپولیتیکی، افغانستان را به مرکز ثقل تبادل انرژی و کالا تبدیل کرده و نقش آن را در تعاملات منطقه‌ای برجسته‌تر خواهد ساخت. همچنان، این پروژه بستری برای ایفای نقش استراتژیک افغانستان در زنجیره عرضه جهانی فراهم خواهد کرد که می‌تواند مسیر تحول اقتصادی پایدار را رقم زند.

از منظر امنیتی، پروژه افغان ترانس نیز ظرفیت آن را دارد که باعث همگرایی منطقه‌ای و تقویت وابستگی متقابل اقتصادی میان کشورهای منطقه به خصوص کشورهای شریک از جمله افغانستان، پاکستان و ازبکستان گردد. این وابستگی اقتصادی، انگیزه مشترک برای تأمین امنیت مسیر و توسعه همکاری‌های اطلاعاتی و امنیتی میان کشورها ایجاد می‌کند که در نتیجه باعث کاهش تنش‌های سیاسی، تحکیم صلح و ایجاد ثبات در افغانستان و منطقه می‌شود. همچنان، رقابت با طرح‌های رقیب مانند کریدور اقتصادی چین و پاکستان (CPEC) و بندر چابهار ایران، فرصت جدیدی را برای جذب سرمایه‌گذاری و توجه قدرت‌های منطقه‌ای به افغانستان فراهم می‌کند. در صورت مدیریت خردمندانه، این رقابت می‌تواند جایگاه افغانستان را به عنوان مسیر ترانزیتی استراتژیک در منطقه تثبیت نموده و به بهبود مناسبات بین‌المللی آن کمک نماید.

در سطح کلان، پروژه افغان ترانس یکی از مهم‌ترین ابتکارات جیوپولیتیکی در منطقه تلقی می‌شود که ظرفیت تغییر اساسی در نظم منطقه‌ای را دارد. این پروژه با عبور خط آهن از خاک افغانستان، مسیرهایی کوتاه‌تر، ارزان‌تر و امن‌تر برای انتقال کالا میان آسیای مرکزی و جنوبی فراهم می‌کند و نقش افغانستان را در شبکه ترانزیت منطقه‌ای نیز تقویت می‌نماید. ازبکستان با تحقق این پروژه، به بنادر جنوبی پاکستان و در نتیجه به اقیانوس هند دسترسی مستقیم پیدا می‌کند و وابستگی‌اش به مسیرهای ترانزیتی ایران و ترکمنستان کاهش می‌یابد. در همین راستا، این کشور در حال مذاکره با روسیه، چین و کشورهای خلیج برای جلب سرمایه‌گذاری و حمایت سیاسی است. از سوی دیگر، پاکستان نیز با اجرای این طرح می‌تواند نفوذ اقتصادی خود را گسترش دهد و در رقابت با کشورهای رقیب به خصوص هند جایگاه استراتژیکی خود را تثبیت کند. در نهایت، پروژه افغان ترانس زمینه‌ساز شکل‌گیری نظم جدید اوراسیایی خواهد بود؛ نظامی که در آن افغانستان از یک فضای حائل و بحرانی به یک نقطه اتصال حیاتی اقتصادی تبدیل شده در نتیجه به فراهم سازی در زمینه رشد، کاهش فقر، افزایش اشتغال و تحکیم ثبات خواهند انجامید.

چالش‌ها

این پروژه علی‌رغم مزایای فوق به چالش‌های نیز مواجه است که به برخی از آن‌ها خواهیم پرداخت:

چالش‌های سیاسی: از چالش‌های جدی فراراه پروژه افغان- ترانس بی‌ثباتی سیاسی در کشورهای شریک در این پروژه به خصوص افغانستان و پاکستان پنداشته می‌شود. هر چند پس از رویکار آمدن امارت اسلامی در افغانستان، خشونت‌ها کاهش یافته امنیت تأمین است. اما توجه به ادعایی عدم تشکیل حکومت فراگیر، تعامل محدود امارت اسلامی با جامعه جهانی و عدم به رسمیت شناختن آن از سوی بسیاری کشورها حتی کشورهای شریک در این پروژه، نه تنها فضای اجرای پروژه را با مخاطره مواجه می‌کند، بلکه زمینه همکاری‌های بین‌المللی و حمایت‌های سیاسی پروژه را محدود می‌سازد.

از سوی هم در پاکستان نیز، فعالیت گروه تحریک طالبان پاکستان (TTP)، بحران‌های داخلی و بی‌ثباتی سیاسی در ایالت‌هایی مانند بلوچستان و خیبرپختونخواه، از موانع امنیتی و سیاسی پیش روی پروژه به شمار می‌روند. از سوی دیگر اختلافات تاریخی مرزی میان افغانستان و پاکستان و رقابت‌های جیوپولیتیکی میان ایران، ترکمنستان، هند و چین و حتی رقابت‌های سرمایه‌گذاری چین با کشورهای اروپایی در این پروژه؛ نیز می‌تواند همکاری‌های چندجانبه فراراه پروژه را دشوار ساخته و مرحله اجرایی آن را با تأخیر مواجه کند.

چالش‌های اقتصادی و مالی: از طرف دیگر تأمین مالی پروژه افغان ترانس شاید یکی از دشوارترین مراحل آن باشد. هزینه تخمینی پروژه بین ۰.۸ تا ۴ میلیارد دلار برآورد شده و تأمین آن در شرایط تحریم‌های بانکی، مشکلات اقتصادی و فقر و بحران غذایی در افغانستان دشوار به نظر می‌رسد. افغانستان با محدودیت شدید در دسترسی به سیستم‌های بانکی جهانی، تحریم‌های اقتصادی و نبود تضمین حقوق سرمایه‌گذاران مواجه است که موجب کاهش اعتماد سرمایه‌گذاران بین‌المللی شده است. در پاکستان نیز، بحران بدهی خارجی، تورم بالا و کاهش ارزش پول ملی، تأمین منابع داخلی برای سرمایه‌گذاری را دشوار ساخته است. ازبکستان هرچند با ثبات‌تر است اما برای تأمین مالی پروژه به حمایت کشورهای ثالث مانند امارات، عربستان و چین وابسته بوده و نبود مکانیزم مالی مشترک میان سه کشور، مدیریت منابع پروژه را دشوارتر خواهد کرد. همچنان رقابت با مسیرهای جایگزین مانند کریدور لاجورد، چابهار و کریدور اقتصادی چین و پاکستان (CPEC)، ممکن است منابع مالی بالقوه را از افغان-ترانس منحرف کند.

چالش‌های فنی و زیرساختی: افغانستان از نظر فنی و زیرساختی با محدودیت‌های شدید روبه‌رو است. نبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل، مسیرهای کوهستانی پرخطر و کمبود تجهیزات پیشرفته، اجرای پروژه را زمان‌بر و پرهزینه می‌سازد. کمبود نیروی متخصص در زمینه مهندسی خط آهن، مدیریت پروژه و نگهداری زیرساخت‌ها کیفیت و دوام پروژه را نیز تهدید می‌کند. تفاوت‌های فنی میان کشورها در عرض خط آهن، سیستم‌های سیگنال‌دهی و استندردهای فنی، نیازمند هماهنگی دقیق و پرهزینه میان افغانستان، پاکستان و ازبکستان است. پاکستان با وجود تجربه، با مشکلات هماهنگی ایالتی و نگهداری ضعیف زیرساخت‌های موجود در ایالت‌های مرزی مواجه است. ازبکستان نیز برای گسترش مسیر از مرز حیرتان تا پشاور نیازمند طراحی‌های پیچیده مهندسی و استندردسازی فنی با کشورهای همسایه خواهد بود.

چالش‌های جیوپولیتیکی: پروژه افغان-ترانس علاوه بر ابعاد اقتصادی، بار جیوپولیتیکی سنگینی خویش را نیز دارا می‌باشد. ازبکستان پروژه را راهی برای کاهش وابستگی ترانزیتی خود به روسیه و تثبیت نقش خود به‌عنوان شاهراه اتصال آسیای مرکزی به جنوب آسیا می‌بیند، در حالی که پاکستان، نسبت به این پروژه با هدف تقویت نقش خود در اقتصاد منطقه‌ای و دستیابی به بازارهای آسیای مرکزی نگاه می‌کند. با آنکه ایران و ترکمنستان با توسعه مسیرهای جایگزین، تلاش خواهند کرد تا نقش افغانستان را به حداقل برسانند.

بنابراین نبود توافق‌نامه‌های الزام‌آور چندجانبه و سیاست‌های محافظه‌کارانه کشورهای منطقه، فضای همکاری را پیچیده ساخته و مسیر پروژه را با خطر رقابت‌های منفی و تأخیر روبه‌رو می‌کند.

فرصت‌ها

فرصت‌های امنیتی: چنانچه قبلاً به خصوص در دوره جمهوریت، ناامنی من حیث یکی از چالش‌های عمده فراراه اجرایی شدن پروژه افغان ترانس بود؛ زیرا تهدیدات امنیتی مانع تحرک، سرمایه‌گذاری و همکاری‌های منطقه‌ای می‌شد. اما اکنون که افغانستان از لحاظ امنیتی در سطح قابل قبولی قرار دارد و ثبات نسبی در اکثر مناطق کشور تأمین است. این شرایط می‌تواند زمینه ساز اتصال منطقه‌ای و استفاده بهینه از موقعیت جغرافیایی افغانستان گردد.

فرصت‌های سیاسی: پروژه افغان ترانس ظرفیت تبدیل کردن افغانستان از یک کشور منزوی و محاط به خشکه به شاهراه ترانزیتی میان آسیای مرکزی و جنوبی را دارد. حکومت امارت اسلامی این پروژه را فرصتی برای تثبیت حاکمیت خود، تعامل سازنده با کشورهای منطقه و خروج از انزوا می‌داند. همکاری سه‌جانبه میان افغانستان، پاکستان و ازبکستان می‌تواند اعتمادسازی، کاهش تنش‌های سیاسی و تقویت روابط دیپلماتیک منطقه‌ای را در پی داشته باشد. این پروژه بخشی از معماری جدید اقتصادی و سیاسی منطقه است که با اتصال آسیای مرکزی به جنوب آسیا، امکان ایجاد نظم اقتصادی جدید و بدون وابستگی به غرب را فراهم می‌سازد.

فرصت‌های اقتصادی: پروژه افغان ترانس با اتصال افغانستان به ازبکستان و پاکستان از طریق خط آهن، هزینه و زمان حمل‌ونقل کالا را از ۳۵ روز به ۳ تا ۵ روز کاهش داده و نظر به برخی برآوردها هزینه‌ها نزدیک به سه برابر کاهش خواهد یافت.^۸ این امر مسیر افغان ترانس را برای تجارت منطقه‌ای به تشویق و داشته و امکان رقابت با مسیرهای جایگزین را تقویت می‌کند. افغانستان می‌تواند از درآمدهای ترانزیتی قابل توجه این پروژه بهره‌مند شده و پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۳۰ حجم ترانزیت سالانه به بیش از ۲۲ میلیون تن برسد. این پروژه هزاران فرصت شغلی مستقیم و غیرمستقیم در بخش‌های ساختمانی، حمل‌ونقل، مدیریت پروژه و خدمات فنی ایجاد کرده و توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل، ایستگاه‌های خط آهن و مراکز بارگیری و تخلیه کالا در افغانستان را تسهیل می‌کند. همچنان، این پروژه صادرات مواد معدنی، محصولات زراعتی و صنعتی افغانستان را تسهیل کرده و وابستگی کشور به کمک‌های خارجی را کاهش می‌دهد.

فرصت‌های زیرساختی: اجرای پروژه افغان ترانس می‌تواند زمینه‌ساز انتقال دانش فنی و ارتقای ظرفیت تکنالوجیکی افغانستان گردد. همکاری با کشورهای مجرب مانند ازبکستان، روسیه و امارات در طراحی، ساخت و مدیریت پروژه می‌تواند به انتقال دانش فنی و آموزش نیروی کار ماهر در افغانستان بینجامد. استفاده از سیستم ۱۵۲۰ میلی‌متری و استانداردسازی مسیرها با شبکه ریلی منطقه، امکان اتصال به

مسیرهای بین‌المللی را فراهم ساخته و جایگاه افغانستان را به‌عنوان بخشی از شبکه ریلی اوراسیا تقویت می‌کند.

فرصت‌های همگرایی منطقه‌ای: بدون شک امضای توافق‌نامه سه‌جانبه میان افغانستان، پاکستان و ازبکستان برای مطالعات امکان‌سنجی پروژه افغان ترانس، پایه‌های همکاری پایدار منطقه‌ای و همگرایی اقتصادی را بنا خواهد کرد. از سوی هم گفته می‌شود که کشورهای ثالث مانند قطر، امارات، چین و روسیه که علاقه‌مند سرمایه‌گذاری در این پروژه گفته می‌شوند،⁹ در این صورت، این روند موجب توسعه زیرساخت‌ها، رشد اقتصادی و تقویت روابط دیپلماتیک میان سه کشور شده، توسعه این پروژه زمینه کاهش فقر، رشد تجارت، ارتقای سطح زندگی مردم و توسعه پایدار در منطقه را فراهم ساخته و افغانستان را به بازیگر فعال در نظم اقتصادی منطقه‌ای تبدیل می‌کند.

نتیجه‌گیری

پروژه خط آهن افغان ترانس، نه تنها یک پروژه حمل‌ونقل ریلی، بلکه یک ابتکار جیوپولیتیکی چندلایه است که می‌تواند ساختار اقتصادی، سیاسی و امنیتی منطقه را متحول سازد. این پروژه با عبور از حدود ۶۸۱ کیلومتر از خاک افغانستان، کشورهای آسیای مرکزی را به بنادر آب‌های گرم پاکستان متصل می‌سازد و ظرفیت حمل سالانه تا ۵ میلیون تن کالا را فراهم می‌کند، در حالی که زمان انتقال بار را از ۳۵ روز به ۵ روز و هزینه حمل‌ونقل را تا ۴۰٪ کاهش می‌دهد. ازبکستان، پاکستان و افغانستان با امضای تفاهم‌نامه مطالعات امکان‌سنجی در کابل، گام نخست را در مسیر همکاری‌های منطقه‌ای برداشته‌اند، و کشورهای فرامنطقه‌ای مانند روسیه، چین، قطر و امارات نیز علاقه‌مندی خود را برای مشارکت مالی و فنی ابراز کرده‌اند. از منظر جیوپولیتیکی، این پروژه افغانستان را از یک کشور منزوی و محاط به خشکه، به یک نقطه اتصال استراتژیکی میان آسیای مرکزی، جنوبی، خاورمیانه و حتی چین تبدیل می‌کند. رقابت میان مسیرهای ترانزیتی مانند کریدور مشترک چین و پاکستان (CPEC)، بندر چابهار، و کریدور شمال-جنوب، نشان‌دهنده اهمیت فزاینده افغانستان در معادلات منطقه‌ای است. با این حال، چالش‌هایی چون نبود زیرساخت‌های مناسب، تفاوت در استانداردهای ریلی، رقابت‌های جیوپولیتیکی، و ضعف در مدیریت و شفافیت نهادی، می‌توانند من حیث چالش‌ها فراراه تحقق کامل این پروژه قرار گیرند.

پیشنهادهای

۱. ایجاد یک نهاد مشترک مدیریتی سه‌جانبه با مشارکت افغانستان، ازبکستان و پاکستان برای نظارت بر مراحل فنی، مالی و اجرایی پروژه افغان ترانس، با حمایت نهادهای بین‌المللی مانند بانک توسعه آسیایی و بانک جهانی.

2. ضرورت است برای پیشگیری از اختلافات، چارچوب‌های حقوقی منسجم میان طرف‌های قرارداد تدوین شود.
3. جذب سرمایه‌گذاری خارجی با ارائه مشوق‌های پایدار، ضمانت‌های حقوقی و مالیاتی، همچنان شفاف‌سازی روند قراردادها برای افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران.
4. تضمین امنیت مسیر از طریق همکاری‌های اطلاعاتی، ایجاد واحدهای مشترک امنیتی و مشارکت جوامع محلی در حفاظت از زیرساخت‌ها.
5. تقویت ظرفیت‌های انسانی و تخنیکی داخلی از طریق آموزش نیروهای متخصص، ایجاد مراکز فنی و ارتقای مهارت‌های مدیریتی برای بهره‌برداری پایدار از پروژه.

منابع

- ¹. رادیو تلویزیون ملی: تفاهمنامه مطالعات امکان‌سنجی پروژه "افغان ترانس" امضا شد، 18 جولای 2025، [لینک](#):
- ². News Central Asia: Uzbekistan, Afghanistan, Pakistan: Launch of the Trans-Afghan Railway Project – Expanding Logistics Opportunities for Central Asia, 19/7/2025, [link](#):
- ³. طلوع نیوز: آغاز پروژه‌ها افغان-ترانس؛ گام بزرگ به سوی اتصال منطقه ای ورشد اقتصادی، 27 سرطان 1404 ش، [لینک](#):
- ⁴. Ariana News: ازبکستان: پروژه خط آهن "افغان ترانس" تا پایان سال 2027 تکمیل می‌شود، 15 ثور 1403 ش، [لینک](#):
- ⁵. موسسه مطالعات راهبردی شرق: خط آهن ترانس-افغان: آیا به مسیر خود باز می‌گردد؟ 17 سنبله 1401 ش، [لینک](#):
- ⁶. اطلاعات صنعتی افغانستان: دفتر پروژه‌ای راه آهن ترانس-افغان در کابل و اسلام آباد افتتاح می‌شود، 26 ثور 1402 ش، [لینک](#):
- ⁷. ایراف: راه آهن ترانس-افغان؛ چشم انداز مبهم یک پروژه بلند پروازانه، 7 ثور 1404 ش، [لینک](#):
- ⁸. خبرگزاری افق: ساخت خط آهن ترانس-افغان 5 سال زمان می‌برد، 29 میزان 1403 ش، [لینک](#):
- ⁹. ترجمان افغانستان: ازبکستان و واقعیت‌های جدید مسیر تجاری ترانس-افغان، [لینک](#):

مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی یک نهاد مطالعاتی غیردولتی و غیرانتفاعی می‌باشد که در سال ۱۳۸۸ خورشیدی در شهر کابل بنیان نهاده شده است. این مرکز از طریق پژوهش‌های دقیق و بی‌طرفانه خویش به منظور ارزیابی و غنای پالیسی‌ها در افغانستان و منطقه فعالیت می‌کند.

ارتباط با ما:

ایمیل: info@csrsaf.org

وب سایت: www.csrsaf.org

+93780618000

تماس: +۹۳۷۸۰۶۱۸۰۰۰

www.csrsaf.org

info@csrsaf.org